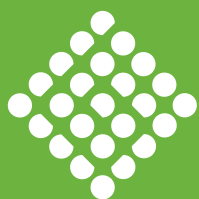

**GESPECIALISEERD
PEDAGOGISCH
MEDEWERKER**

Angerenstein
WELZIJN

COLOFON

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.

0522-235235

info@edu-actief.nl

www.edu-actief.nl

Auteur: R. de Groot, HanSo Educatie, M. van den Hof, A. de Jong, M. de Knikker, S. de Koning, W. Kooremans, J. Noordzij, N. Montulet, U. Peters, L. Sterrenburg, M. Velthoen

Inhoudelijke redactie: K.Stolk-Haak

Titel: Gespecialiseerd pedagogisch medewerker

ISBN: 978 90 3722 970 7

© Edu'Actief b.v. 2017

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

INHOUDSOPGAVE

	Inleiding	8
Thema 1	Volgen van ontwikkeling	
	1.1 Ontwikkelingsdoelen	12
	1.2 Planmatig werken	15
	1.3 Kindvolgsystemen	18
	1.4 Werken met kindvolgsystemen	22
	1.5 Analyseren van gegevens	24
	1.6 Verdieping: Kiezen van een kindvolgsysteem	25
Thema 2	Planmatig werken	
	2.1 Planmatig werken (HGW)	32
	2.2 Uitgangspunten	35
	2.3 Groepsplannen	37
	2.4 Individuele handelingsplannen	40
	2.5 Als een plan niet werkt	42
	2.6 Verdieping: Jongens en meiden	45
Thema 3	Opbrengstgericht werken	
	3.1 Opbrengstgericht werken (OGW)	50
	3.2 De vier pijlers	52
	3.3 Effectief werken	54
	3.4 Opbrengstgericht werken in 4D	58
	3.5 OGW in de beroepspraktijk	60
	3.6 Verdieping: Ontwikkelrecht van kinderen	66
Thema 4	Zelfsturing	
	4.1 Zelfsturing en executieve functies	70
	4.2 Het belang van zelfsturing	75
	4.3 Zelfsturing ontwikkelen	78
	4.4 Verdieping: The leader in me	84

Thema 5	Pedagogisch adviseren	
5.1	Pedagogisch advies	88
5.2	Het adviesgesprek	91
5.3	Houding van de adviseur	95
5.4	Verdieping: Oplossingsgericht adviseren	100
Thema 6	Intercultureel werken	
6.1	Culturele diversiteit	104
6.2	Interculturele communicatie	108
6.3	Interculturele beroepsvaardigheden	111
6.4	Verdieping: Interculturele ouderparticipatie	118
Thema 7	Chronische ziekten en beperkingen	
7.1	Chronische ziekten	124
7.2	Gevolgen	129
7.3	Beperkingen	131
7.4	Signaleren van beperkingen	134
7.5	Theorieën en modellen	135
7.6	Verdieping: Broertjes en zusjes	138
Thema 8	Specifieke problematieken	
8.1	Hechting	144
8.2	Hoogbegaafdheid en hoogsensitiviteit	150
8.3	Leerproblemen en leerstoornissen	155
8.4	Cognitieve problemen	157
8.5	Emotionele problemen en gedragsproblemen	160
8.6	Verdieping: Relatie maatschappij en kinderproblematieken	164
Thema 9	Sociaalwetenschappelijke theorieën en benaderingswijzen	
9.1	Sociale wetenschap	168
9.2	Sociaalwetenschappelijke benaderingen	169
9.3	Verdieping: Mindfulness	181

Thema 10 **Meer over taal**

10.1	Spraak- en taalontwikkeling	186
10.2	Tweetaligheid	193
10.3	Taalachterstanden	196
10.4	Laaggeletterdheid	199
10.5	Verdieping: Spraakontwikkeling en schadelijke mondgewoonten	203

Thema 11 **Mediawijsheid en ICT**

11.1	Mediaopvoeding	208
11.2	Mediawijsheid	212
11.3	Ondersteunen in mediagebruik	214
11.4	21e-eeuwse vaardigheden	216
11.5	Media in de kinderopvang	218
11.6	Verdieping: Veilig internetten	222

Thema 12 **Visie en pedagogisch beleid**

12.1	Visie en cyclus pedagogisch beleid	228
12.2	Landelijke pedagogische kaders	231
12.3	Continue screening en vier-ogenprincipe	235
12.4	Richtlijnen en wetgeving vanuit de overheid	237
12.5	Toepassen en uitdragen pedagogisch beleid	240
12.6	Verdieping: Inspiratiebronnen voor pedagogisch beleid	244

Thema 13 **Zorgstructuur**

13.1	Bijzondere vormen van kinderopvang	250
13.2	Specifieke hulpvragen	254
13.3	Groepen met specifieke behoeften	258
13.4	Kindzorgstructuur	260
13.5	Pedagogische visie en kindzorgstructuren	265
13.6	Verdieping: Grenzen van kinderopvang	267

Thema 14 **Een kindercentrum beheren**

14.1	Een kindercentrum beheren	272
14.2	Financiële rapportages	276
14.3	Beheervaardigheden	278
14.4	Verdieping: Financiering van kinderopvang	285

Thema 15	Kwaliteit	
15.1	Kwaliteitskaders in de kinderopvang	290
15.2	Kwaliteitseisen en visie	292
15.3	Handboek kwaliteitszorg	297
15.4	Nieuwe ontwikkelingen	301
15.5	Verdieping: Kwaliteit en ontwikkeling	306
Thema 16	Doorgaande leerlijnen en VVE	
16.1	SLO-doelen	312
16.2	Doorgaande leerlijn	315
16.3	Ketenregie	317
16.4	Voorschoolse en vroegschoolse educatie	320
16.5	Verdieping: Betrokkenheid van ouders	329
Thema 17	Ondernemerschap	
17.1	Ondernemerschap	334
17.2	Ondernemerschap binnen de kinderopvang	336
17.3	Het promoten van de organisatie	339
17.4	Marktwerking in de kinderopvang	341
17.5	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	343
17.6	Verdieping: Een eigen kinderdagverblijf	348
Thema 18	Begeleiden van collega's	
18.1	Coördineren en leidinggeven	354
18.2	Medewerkers motiveren en stimuleren	357
18.3	Het beoordelen van werk	362
18.4	Wet- en regelgeving	364
18.5	Verdieping: Teamrollen van Belbin	368
Thema 19	Ouderbetrokkenheid	
19.1	Typen oudergedrag	374
19.2	Communicatie met ouders	378
19.3	Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie	382
19.4	Vergroten ouderbetrokkenheid	385
19.5	Verdieping: Ouderparticipatie in de kinderopvang	388

Thema 20 **Netwerken en sociale kaart**

20.1 Relatiebeheer	394
20.2 Vaardigheden bij relatiebeheer	396
20.3 Werkrelatie en netwerk	397
20.4 Opbouw van netwerk	399
20.5 Sociale kaart	404
20.6 Verdieping: Een nieuwsbrief maken	407
Index	409

INLEIDING

Angerenstein Welzijn is een complete serie leermiddelen voor de kwalificatiedossiers van Welzijn en is geschikt voor de volgende kwalificatiedossiers:

- Maatschappelijke zorg
- Pedagogisch werk
- Sociaal werk.

Angerenstein Welzijn bestaat in de kern uit boeken met theorie. De boeken van Angerenstein Welzijn kennen de volgende opbouw:

Opbouw boeken Angerenstein Welzijn

Profielboeken	Profielboeken
Basisprofielboeken	Basisprofielboeken
Generieke boeken	Basisboeken

Dit boek is een van de profielboeken voor het dossier pedagogisch werk. De theorie bestaat uit drie onderdelen:

- 1 basistheorie
- 2 kritische beroepssituatie
- 3 verdiepingstheorie.

Basistheorie

De basistheorie bevat informatie die relevant is voor alle uitstromen van maatschappelijk zorg. De theorie wordt verlevendigd met voorbeelden uit het welzijnswerkveld. Belangrijke begrippen worden uitgelegd in de tekst en aangeduid met een paarse kleur.

Kritische beroepssituatie (KBS)

In de KBS word je geconfronteerd met een probleemstelling of dilemma waarbij je niet kunt terugvallen op routinematig handelen. Online vind je bij elke KBS aanvullende opdrachten.

Verdiepingstheorie

Elk thema heeft een verdiepende paragraaf waar het thema verder wordt uitgediept.

Daarnaast kent Angerenstein Welzijn enkele online-aanvullingen die beschikbaar zijn via www.angerenstein.nl/welzijn. Het gaat om de volgende aanvullingen:

- verwerkingsopdrachten
- uitdagingen.

Verwerkingsopdrachten

Bij ieder thema horen enkele verwerkingsopdrachten. Deze opdrachten helpen je de informatie uit de theorie te verwerken.

Uitdagingen

Tijdens de uitdaging werk je met meerdere studenten aan een grote opdracht waarbij een beroep gedaan wordt op jouw samenwerkingsvaardigheden en jouw creativiteit. De uitdaging levert altijd een product op dat wordt beoordeeld.

Veel plezier en succes met het werken met Angerenstein Welzijn!

T H E M A

01

VOLGEN VAN ONTWIKKELING

Inhoud thema

1.1 Ontwikkelingsdoelen

1.2 Planmatig werken

1.3 Kindvolgsystemen

1.4 Werken met kindvolgsystemen

1.5 Analyseren van gegevens

1.6 Verdieping: Kiezen van een kindvolgsysteem

Om een goed beeld te krijgen van de ontwikkeling van kinderen, is het nodig om planmatig te werken. Door kinderen te observeren en de uitkomsten van die observaties bij te houden, kun je zien wat een kind nog nodig heeft in zijn ontwikkeling. Je kunt het kind dan gericht ondersteunen. Het bijhouden van de ontwikkeling van de kinderen kan met een kindvolgsysteem. Je noteert de uitkomsten van toetsen en observaties in het systeem. Het systeem presenteert dan een overzicht van de ontwikkeling van het kind. Dit overzicht is het startpunt van jouw begeleiding.

1.1 Ontwikkelingsdoelen

Kinderen in de kinderopvang hebben een veilige omgeving nodig, waarin ze zich kunnen ontwikkelen. Ontwikkelen betekent dat ze kennis opdoen en vaardigheden leren die ze weer kunnen gebruiken. Kinderen leren veel zelf. Door te kijken naar andere kinderen bijvoorbeeld en hun gedrag na te doen. Het is ook belangrijk dat kinderen gericht iets leren. Daarvoor hebben ze jouw hulp nodig. Jij bent de opvoeder, jij kijkt naar wat het kind nodig heeft en stelt dan een doel.

1.1.1 Doelen

Een **doel** is een beschrijving van wat een kind moet kunnen. Er is bijvoorbeeld vastgesteld dat een kind zijn jas niet zelfstandig kan aantrekken. Dan is het doel dat het kind zijn jas kan aantrekken. Als het doel bekend is, kan het kind gaan oefenen tot het doel bereikt is. Dit is een vrij eenvoudig voorbeeld van een doel. Kinderen kunnen natuurlijk verschillende doelen op verschillende gebieden hebben. Als dat zo is, wordt het al een stuk ingewikkelder om de ontwikkeling van een kind in de gaten te houden.

1.1.2 Het belang van doelen

De ontwikkeling van kinderen gebeurt vaak spontaan. Het lijkt dan niet nodig om doelen op te stellen. Kinderen leren in vrijheid wat ze moeten leren en de pedagogisch medewerkers helpen daarbij. Het klopt dat kinderen veel zelf leren, maar lang niet alles. Als jij een kind goed wil ondersteunen, is het gebruik van ontwikkelingsdoelen belangrijk. Je kunt dan gericht ergens naartoe werken. En achteraf is het mogelijk gericht te kijken of het kind het doel heeft gehaald.

1.1.3 Ontwikkelgebieden

Een kind ontwikkelt zich op veel verschillende gebieden. Denk aan aan motorische, zintuigelijke, sociaal-emotionele, cognitieve, creatieve en seksuele ontwikkeling. Op een kinderdagverblijf houd je de ontwikkeling van kinderen in de gaten. Er is voor gekozen vier grote gebieden te volgen. Alle gebieden die net genoemd werden, vallen onder een van die grote gebieden: rekenen, taal, motorische ontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Rekenen

Rekenen heeft alles te maken met getallen. Met behulp van rekenen leert het kind zijn omgeving te ordenen. Door te tellen en getallen te verbinden aan spullen, snapt het kind zijn omgeving steeds beter. Het tellen en het leren van getallen is een voorloper van rekenen op de basisschool. Begrippen als 'groter', 'kleiner', 'breder' en 'smaller' horen ook bij rekenen.

Taal

Taal is belangrijk. In de kinderopvang is vooral de ontwikkeling van de woordenschat een belangrijk aandachtspunt. Door veel met kinderen te praten, leren ze steeds weer nieuwe woorden die ze zelf ook weer kunnen gebruiken. En als kinderen veel praten, leren ze ook goede zinnen bouwen.

Voorlezen is erg belangrijk voor de taalverwerving van kinderen.